

האם ישוע היה המשיח?

אילו ראיות יש לנו בעצם שישוע אכן היה מי שטען שהוא? מנין לנו שהוא לא היה סתם מתחזה? בואו נסקור כמה מתחזים מפורסמים, ונבדוק אם התואר המפוקפק מתאים גם לישוע, או שאולי הראיות דווקא תומכות בטענותיו.

פרדיננד וולדו דמארה הבן זכה לכינוי 'המתחזה גדול'. דמארה החזיק בשלל זהויות: הוא התחזה לפסיכולוג, למרצה באוניברסיטה, לראש מחלקה בקולג', למורה בבית-ספר ולמנהל בית-סוהר. כרופא מתחזה, הוא אף ביצע ניתוחים.

לדעת רבים, פרנק אבגנייל היה מתחזה גדול עוד יותר. מגיל 16 ועד 21, היה אבגנייל מהנוכלים המצליחים ביותר בעולם. הוא זייף המחאות בכל 50 המדינות בארצות הברית וב-26 מדינות זרות, ושלשל לכיסו 2.5 מיליון דולר. כמו כן, התחזה בהצלחה רבה לטייס, לעורך דין, למרצה בקולג' ולרופא ילדים, לפני שנלכד לבסוף בידי המשטרה הצרפתית.

אם הסיפור שלו נשמע לכם מוכר, אולי זה משום שצפיתם בסרט *תפוס אותי אם תוכל* משנת 2002, שבו גילם ליאונרדו דה קפריו את דמותו של אבגנייל (וזאת לאחר שכבר התחזה לשחקן בטיטאניק).

יש מישהו שיוכל להאפיל על אבגנייל כנוכל מדופלם? נו, אם ישוע אכן היה מתחזה ולא המשיח, כפי שטען, הוא היה מנצח בגדול. כי אבגנייל הונה רק כמה אלפים. לעומת זאת, אם ישוע היה מתחזה, הוא הוליך שולל מיליארדי אנשים, ושינה את פני ההיסטוריה לאורך 2000 שנה.

אבל האם זה אפשרי? הייתכן שישוע היה משיח שקר, שהונה גם את חוקרי הדת המהימנים ביותר? הייתכן שהוריו, או מורים רוחניים לא ידועים, טיפחו אותו כדי שיהפוך למלך המשיח המובטח שעם ישראל ציפה לו כל כך?

למעשה, אם ישוע היה נוכל, הוא ודאי לא היה הראשון בתולדות עם ישראל שהתחזה למשיח. במשך מאות שנים לפני הולדת ישוע, וגם לאחר מכן, צמחו שלל משיחי שקר, אך כולם נחשפו כנוכלים או כמטורפים.

נבואות עבריות עתיקות חזו בבירור את בואו של מלך עתידי, שיביא שלום על ישראל וישיע את העם. תחושה של ציפייה מילאה את הארץ, והציתה את דמיונם ואת תקוותיהם של יהודים רבים. באווירה שכזו, האין זה אפשרי שאדם פשוט יתפתה להתאים את עצמו לתבנית, ויתחזה למשיח? התשובה לשאלה נמצאת בדבריהם של נביאי התנ"ך, שהצביעו כולם לעברו של המשיח.

השופרים של אלוהים

על פי הכתובים, אלוהי העברים דיבר אל בני עמו באמצעות נביאים, גברים ונשים שידעו לתקשר עם האל, ובמקרים מסוימים אף היו חלק מהממסד הדתי. רבים מהמסרים של אותם נביאים התייחסו להווה; אחרים, ניבאו את העתיד. כך או אחרת, תפקידם היה לגלות לבני עמם את כוונותיו של האל.

אלא שמקצועו של הנביא היה מהמסוכנים ביותר בעולם, ממש כמו עבודה במפעל כימיקלים. גם כשדיברו אמת, לא כולם אהבו לשמוע אותה, ונביאים רבים הומתו או הושלכו לכלא (מה לעשות, מלכים רבים שנאו לקבל בשורות רעות). התייעוד ההיסטורי מגלה לנו שהנביא ישעיהו נוסר לשניים.

אם כן, זו הדילמה שעמדה בפני הנביאים: גזר דין מוות במקרה של נבואת כזב, ואולי גם במקרה של נבואת אמת. אף נביא אמת לא רצה לעשות את הרע בעיני האל, ומן הסתם גם לא רצה שינסרו אותו לשניים. ולכן, רוב הנביאים חיכו עד שהיו משוכנעים לגמרי שאלוהים אכן דיבר אליהם, אחרת הם פשוט סתמו את פיהם. מלכים רעדו למשמע דבריהם, כי נביאי אמת לעולם לא טעו.

נשאלת השאלה: מהי מידת הדיוק של נבואות התנ"ך לעומת המדיומים של ימינו?

נביאים או מדיומים?

כדי להשוות בין מידת הדיוק של המדיומים בימינו לבין זו של נביאי התנ"ך, ניקח לדוגמה את המקרה של ג'ין דיקסון. למדיום האמריקאית היה לכאורה כישרון מיוחד לחזות אירועים עתידיים. אבל ניתוח מעמיק מגלה שהמוניטין שלה אינם מוצדקים.

דיקסון חזתה, לדוגמה, שב-5 בפברואר 1962 ייוולד במזרח התיכון ילד שישנה את פני העולם בשנת 2000. לדבריה, הילד ייסד דת אוניברסלית ויוביל לשלום עולמי. היא ראתה צלב שהולך וגדל מעל הילד, עד שלבסוף הוא מכסה את העולם כולו. דיקסון אף הוסיפה וטענה שהילד הוא צאצא של המלכה המצרית נפרטיטי. [1] אם כן, היכן האיש הזה? האם פגשנו אותו? ואיזה כיף שיש לנו שלום עולמי, נכון?

למעשה, בדיקה מעמיקה של התחזיות שלה מניבה שתי עובדות שאין עליהן עוררין. שיעור הדיוק שלה דומה לזה של כל אדם שמנחש את העתיד, והתחזיות המפורסמות שלה שאכן התממשו היו מעורפלות כל כך שאפשר היה לייחס אותן למגוון רחב של התרחשויות.

אפילו הנבואות המהוללות של נוסטרדמוס הוכחו ברובן כשגויות, למרות הניסוח המעורפל שלו, שמקשה על הניסיון להפריך אותן.[2] קחו לדוגמה את התחזית הזו של נוסטרדמוס:

"ייקח את אלת הירח ליום מנוחתו: נווד גדול יהיה ועד לחוקות האֵל, ויעיר את כל העולמות לרצון האֵל." [3]

יש הטוענים שהנבואה מתייחסת למותה של הנסיכה דיאנה (אך באותה מידה אפשר לייחס אותה גם למרגרט תאצ'ר). נבואות שכאלה ערטילאיות כמו צורות שרואים בעננים. ובכל זאת, רבים מאמינים כי הן מוכיחות שנוסטרדמוס צדק. זה נשמע מפוקפק, אבל קשה מאוד להפרכה.

ממש כמו תחזיות של מדיומים. כשחקרו בסדרת הספרים The People's Almanac תחזיות של 25 מדיומים מובילים, 92 אחוזים מהן התבררו כשגויות. שמונת האחוזים האחרים נותרו מוטלים בספק, וגם אותם ניתן להסביר באמצעות צירופי מקרים או ידע כללי של הנסיבות.[4] ניסויים נוספים עם כמה מהמדיומים המובילים הוכיחו ששיעור הדיוק נע סביב 11 אחוזים; זה יכול להיות לא רע, אלמלא העובדה שגם ניחושים אקראיים לגבי העתיד מניבים רמת דיוק דומה. אין בכך כדי להפריך כל ניסיון לחזות את העתיד, אבל זה בוודאי מסביר מדוע מדיומים לא זוכים בלוטו.

נדמה שההבדל בין מדיומים לנביאים הוא עניין של סגנון, יותר מאשר של רמת הדיוק. נביאים נהגו להצהיר הצהרות ספציפיות על אירועים עתידיים שקשורים לתוכניתו של האֵל, ועשו זאת במידה רבה של דיוק וללא היסוס. מדיומים הם רודפי בצע, ומספקים תחזיות מעורפלות של העתיד לשוק שמוכן לשלם להם תמורת שירותיהם. הם מספקים מידע סנסציוני, אבל ההישגים שלהם מוגבלים מאוד.

הנבואה הדתית בפרספקטיבה

נבואה יכולה להיות מיסטית, מטפיזית ואפילו... מצמררת. היא מעלה במוחנו אסוציאציות של סיאנסים ושל עולמות אחרים. בסדרת סרטי *מלחמת הכוכבים* מנבאים את בואו של אדם שיאזן את הכוח. סדרת סרטי *שר הטבעות* טווה עולם שלם של פנטזיה סביב מספר אמירות נבואיות. אבל כזה הוא עולם הדמיון.

בעולם האמתי, נהוג לומר שאם אדם ידע לחזות ולו דקה אחת לתוך העתיד, הוא יוכל לשלוט בעולם. תחשבו על זה. לו הייתה לכם דקה אחת של ידע מוקדם על כל 'יד' שמחזיק שחקן פוקר בקזינו של טראמפ; מהר מאוד הייתם הופכים לאנשים העשירים ביותר בעולם, ודונלד טראמפ היה נער השליחויות שלכם.

אך בעולם הדת, לנבואה יש תפקיד חשוב במיוחד. זו דרך בטוחה לקבוע אם אדם מסוים מדבר בשם האל או לא, כי רק אלוהים יודע בדיוק מושלם מה יקרה בעתיד. מבחינה זו, הנבואות שמופיעות בתנ"ך ייחודיות מאין כמותן, שכן ברוב ספרי הקדוש של שאר הדתות אין שמץ של נבואה. בספר המורמונים ובוודות של ההינדים יש אמנם התייחסות להשראה אלוהית, אך אין שום דרך לאמת את הטענות; כל שאפשר לעשות הוא לומר: "כן, זה נשמע כמו משהו שאלוהים היה אומר."

חוקר הביבליה וילבור סמית השווה בין נבואות התנ"ך לספרים היסטוריים אחרים, וקבע שהתנ"ך "הוא הספר היחיד שנכתב בידי אדם, או קבוצה של אנשים, שיש בו מקבץ גדול של נבואות המתייחסות לאומות ספציפיות, לעם ישראל, לכל עמי העולם, לערים ספציפיות ולבואו של האיש שמתקרא המשיח." [5] וכך, למעשה, מניח התנ"ך את היסודות לטענות על השראה אלוהית באופן שאי-אפשר לאמת או להפריך.

אם נכניס את מידת הדיוק הזו לפרספקטיבה יומיומית, נבין עד כמה זה מדהים. כי זה היה פלא של ממש אם ב-1910, לדוגמה, הייתם חוזים שאדם בשם ג'ורג' בוש יזכה בבחירות לנשיאות בשנת 2000. אבל תארו לעצמכם שהייתם כוללים בתחזית שלכם את הפרטים הבאים:

- המועמד שיזכה במספר הקולות הרב ביותר יפסיד בבחירות.
- כל רשתות הטלוויזיה הגדולות יכריזו על המנצח, ולאחר מכן יחזרו בהן.
- מדינה אחת (פלורידה) תהפוך את התוצאות על פיהן.
- בית המשפט העליון של ארצות הברית הוא שיקבע בסופו של דבר מי ניצח.

לו הייתם מתנבאים ברמת דיוק שכזו, היו קוראים כנסיות על שמכם ומייצרים פסלונים עם הדיוקן שלכם. אבל זה לא קרה, כי לא עשיתם את זה. עד כמה שהסיכוי קלוש (ואפילו אפסי) שמישהו ב-1910 יכול היה לחזות בדיוקנות את השתלשלות האירועים הזאת, הסיכוי שישוע – או כל אדם אחר – היה מגשים בדיוקנות את כל הנבואות המשיחיות שמופיעות בתנ"ך נמוך עוד יותר. בספרי התנ"ך, שנכתבו מאות שנים לפני הולדתו של ישוע, יש 61 נבואות ספציפיות וכמעט 300 אזכורים שנוגעים למשיח. [6]

על פי כתבי הקודש העבריים, חייבות הנבואות המשיחיות להתגשם ברמת דיוק של מאה אחוזים, אחרת אותו משיח כביכול איננו משיח אמת. אם כן, השאלה שתזכה את ישוע או תרשיע אותו כנוכל הגדול של כל הזמנים היא האם הגשים את הנבואות שמופיעות בספרי התנ"ך?

מה הסיכוי שזה יקרה?

בואו נבחן שתיים מהנבואות הספציפיות שמבשרות בתנ"ך את בואו של המשיח.

"וְאַתָּה בֵּית-לֶחֶם אֶפְרַתָּה, צְעִיר לִהְיוֹת בְּאֶלְפֵי יְהוּדָה. מִמָּךְ לִי יֵצֵא, לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל; וּמוֹצְאָתִי מִקֶּדֶם, מִיְמֵי עוֹלָם." (מיכה ה' א')

"לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא, לָכֶם אוֹת: הִנֵּה הֶעֱלָמָה, הָרָה וְיֹלְדֶת בֵּן, וְקָרָאת שְׁמוֹ, עֶמְנוּ אֵל." (ישעיהו ז' י"ד)

כעת, לפני שנבדוק גם את שאר 59 הנבואות, בואו נשאל את עצמנו כמה אנשים שנכנסו לקטגוריה של משיחים בפוטנציה לאורך כל ההיסטוריה אכן נולדו בבית לחם. "רגע, בואו נראה. השכן שלי ג'ורג' טען שהוא... בעצם, לא; הוא נולד בברוקלין." ומה הסיכוי ש-61 נבואות מפורטות יתגשמו כולן באדם אחד? נמוך מאוד, בלי שום ספק.

כשמדענים פורנזיים מגלים התאמה בין דגימות דנ"א, הסיכוי שמדובר באדם הלא נכון נמוך מאוד לכמה מיליארד (ולכל הפושעים הפוטנציאליים כדי לזכור את זה). נדמה שמדובר בסיכוי דומה, כלומר אפסי, שכל הנבואות הללו יתגשמו באדם אחד ויחיד.

מרצה למתמטיקה בשם פיטר סטונר נתן ל-600 סטודנטים בעיה בהסתברות, וביקש שיקבעו מה הסיכוי לכך שאדם אחד יגשים שמונה נבואות ספציפיות מאוד (וזה לגמרי שונה מהטלת מטבע שמונה פעמים ברצף וקבלת תוצאה זהה בכל פעם). קודם כל, חישוב הסטודנטים את הסיכוי שאדם אחד ימלא אחר כל התנאים של נבואה ספציפית אחת, למשל שחברו הטוב יבגוד בו תמורת 30 שקלי כסף. לאחר מכן, ניסו הסטודנטים להעריך את הסיכוי להגשמת כל שמונה הנבואות גם יחד.

הם ערכו חישובים, והגיעו למספר אסטרונומי: הסיכוי שאותו אדם יגשים את כל שמונה הנבואות הוא אחד לעשר בחזקת 21 (10^{21}). כדי להמחיש את המספר הבלתי-נתפס, סטונר הביא את הדוגמה הבאה: "קודם כל, קחו מטבעות של דולר אחד וכסו שוב ושוב את כדור הארץ כולו עד לגובה של 40 מ'. לאחר מכן, קחו מטבע אחד מסומן וקברו אותו אי-שם באופן אקראי. ולבסוף, בקשו מאדם להסתובב בכדור הארץ כשעיניו מכוסות, ולמצוא את המטבע המסומן מתוך כל

טריליוני המטבעות שמכסים אותו." [7]

אנשים יכולים לעשות כל מיני מניפולציות עם מספרים (במיוחד כששם המשפחה שלך הוא סטונר, כלומר 'סטלן'), ולכן חשוב לציין שמסקנותיו של סטונר נבדקו בקפדנות באגודה האמריקאית למדעים, וכך קבעו חבריה: "הניתוח המתמטי... מבוסס על עקרונות הסתברות מבוססים היטב, ופרופ' סטונר יישם את העקרונות הללו בדרך נאותה ומשכנעת." [8]

אחרי כל ההקדמה הזאת, בואו נבחן עוד שש נבואות, בנוסף לשתיים שכבר הבאנו לעיל, ובכך נגיע לשמונה הנבואות שבדק פרופ' סטונר:

נבואה: המשיח יהיה נצר לבית דוד. – ירמיהו כ"ג ה' – 600 לפנה"ס
הגשמה: "הִיָּה יְשׁוּעָה... בֶּן דָּוִד..." – הבשורה על פי לוקס ג' 23-31 – 4 לפנה"ס

נבואה: ימכרו את המשיח תמורת 30 כסף. – זכריה י"א י"ג – 487 לפנה"ס
הגשמה: "נָתַנוּ לוֹ שְׁלוֹשִׁים שֶׁקְלֵי כֶסֶף." – מתי כ"ו 15 – 30 לספירה

נבואה: ידיו ורגליו של המשיח ינוקבו – תהלים כ"ב י"ז – 1000 לפנה"ס

הגשמה: "כִּשְׁבָאוּ אֶל הַמְּקוֹם הַנִּקְרָא גִלְגָּתָא צְלָבוֹ אוֹתוֹ שֵׁם עִם הַפּוֹשְׁעִים, אַחַד מִיְמִינוֹ וְאַחַד מִשְׁמָאלוֹ." – הבשורה על פי לוקס כ"ג 33 – 30 לספירה

נבואה: אנשים יפילו גורל על לבושו של המשיח. – תהלים כ"ב י"ט – 1000 לפנה"ס

הגשמה: "הַחֲמִילִים... לָקְחוּ גַם אֶת הַכֶּתֶנֶת, אֲלֵא שֶׁהִיא הֵיְתָה לְלֹא תִפָּר, אַרְיָגָה רְצוּפָה מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה. אָמְרוּ זֶה אֵל זֶה: "אֵל נָא נִקְרַע אוֹתָהּ, אֲלֵא נִפִּיל עָלֶיהָ גּוֹרֵל לְמִי תִהְיֶה." – הבשורה על פי יוחנן י"ט 23-24 – 30 לספירה

נבואה: המשיח יבוא רכוב על חמור. – זכריה ט' ט' – 500 לפנה"ס
הגשמה: "הֵם הִבִּיאוּ אֶת הָאֲתוֹן וְאֶת הָעִיר וְלֹאֲחֵר שִׁשְׁמוֹ עָלֵיהֶם אֶת בְּגָדֵיהֶם הוּא יֵשֵׁב עָלֵיהֶם." – מתי כ"א 7 – 30 לספירה

נבואה: שליח יבשר על בואו של המשיח. – מלאכי ג' א' – 500 לפנה"ס

הגשמה: "הַשִּׁיב לָהֶם יוֹחֵן וְאָמַר: 'אֲנִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם, אֲבָל בְּיַנְיָכֶם עוֹמֵד אַחַד שְׂאִינְכֶם מִפְּרִים אוֹתוֹ.' – יוחנן א' 26 – 27 לספירה

שמונה הנבואות המשיחיות שבדקנו נכתבו בידי אנשים שונים, בתקופות שונות ובמקומות שונים – 1000-500 שנה לפני הולדתו של ישוע. אין שום סיכוי שהם תיאמו ביניהם גרסאות. כמו כן, שימו לב לפרטי הפרטים הספציפיים. זו לא נבואה בסגנון נוסטרדמוס: "כשהירח ישנה צבעו לירוק, תארוב השעועית המחופשת לצד הדרך."

מחוץ לשליטתו

דמיינו לעצמכם שאתם זוכים בפרס הגדול בלוטו, בזכות כרטיס אחד ויחיד מתוך עשרות מיליוני כרטיסים שנמכרו. כעת, דמיינו לעצמכם שאתם זוכים בלוטו מאות פעמים ברצף. מה יגידו אנשים? נכון מאוד, "הוא מרמה!"

לאורך מאות בשנים, העלו ספקנים טענות דומות גם לגבי האמונה שישוע מגשים את נבואות התנ"ך. הם הודו שהוא אכן מגשים כמה נבואות משיחיות, אך בה בעת גם האשימו אותו שהוא חי את חייו במתכוון באופן שיגשים אותן. נשמע כמו האשמה הגיונית, אך נדמה שאין לה בסיס.

בואו נשוב ונבחן רק ארבע מנבואות המשיח:

- המשיח יהיה נצר לבית דוד (ירמיהו כ"ג ה')
- הוא ייוולד בבית לחם (מיכה ה' א')
- הוא ירד מצרימה (הושע י"א א')
- הוא יתגורר בנצרת (ישעיהו י"א א') [9]

מה יכול היה ישוע לעשות כדי להגשים את הנבואות הללו? לו ולהוריו לא הייתה שום דרך לקבוע לאיזו שושלת ייוולד. לידתו בבית לחם הייתה תוצאה של מפקד אוכלוסין שיזם הקיסר אוגוסטוס. הוריו ירדו למצרים בעקבות רדיפה מצד המלך הורדוס; וכשהמלך הלך לעולמו, החליטו הוריו באופן טבעי לחזור לארצם ולהתיישב בנצרת.

גם אם בגיל צעיר קרא ישוע המתחזה את הנבואות המשיחיות, גילה שהוא מגשים כמה מהן והחליט לנסות ולהגשים את השאר (באותה מידה, יכול היה לנסות ולפגוע בירח עם רוגטקה), עדיין היה הסיכוי שלו להצלחה נמוך עד אפסי. נחזור אל כמה אלמנטים בנבואות שכבר קראנו: ימכרו את המשיח תמורת 30 שקלי כסף; הוא יומת בצליבה; ואנשים יריבו על הבגדים שלו ויפילו גורל. כל הנבואות הללו התגשמו בחייו ובמותו של ישוע, אך האם היה בכוחו לשלוט בהן ובהגשמתן?

חוקרי הביבליה מספרים לנו שכמעט 300 אזכורים ו-61 נבואות משיחיות ספציפיות הוגשמו כולם בידי ישוע. ההסתברות שאדם אחד יחיד יגשים נבואות כה רבות היא מספר בלתי נתפס. אין שום סיכוי שזה יקרה, גם אם ניתן לזה את כל הזמן שבעולם. מתמטיקאי אחד מעריך שהסיכוי בלתי אפשרי ממש: "אחד לטריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון טריליון." [10]

ברטראנד ראסל, אתאיסט מושבע, נשאל בראיון למגזין Look לאילו ראיות הוא זקוק כדי להאמין באלוהים. הוא ענה: "לו הייתי שומע בת קול משמיים שהייתה מנבאת סדרה של אירועים והם היו מתגשמים, סביר להניח שהייתי מאמין בקיומה של ישות על טבעית."

חוקר הביבליה נורמן גייסלר הגיב לספקנות של ראסל. "הייתי אומר לו, 'מר ראסל, הייתה בת קול כזאת מהשמיים; היא ניבאה הרבה מאוד דברים, ואפילו ראינו אותם מתגשמים.' [11] גייסלר התכוון לומר שרק ישות עליונה שנמצאת מחוץ לזמן ולמקום יכולה לחזות אירועים עתידיים בדיוקנות רבה.

הוכחה חותכת

את הראיות לכך שישוע אכן הגשים את נבואות המשיח בחנו מכל זווית, פרט לאחת. מה אם הבלברים הנוצרים שהעתיקו את המגילות של ספר ישעיהו ושאר ספרי התנ"ך שינו אותן בכוונה, כדי להתאימן לחייו של ישוע?

את השאלה הזו שאלו מלומדים וספקנים רבים; וזה בהחלט אפשרי, אפילו מתקבל על הדעת, לפחות במבט ראשון. נימוק שכזה ימנע מאתנו להוקיע את ישוע כשקרן ומתחזה, אפשרות בלתי סבירה בעליל, ובוודאי יסביר כיצד הגשים בדיוק מופלא שכזה את כל הנבואות. אם כן, מנין לנו לדעת שספרי הנביאים – כמו ישעיהו, דניאל ומיכה – אכן נכתבו מאות שנים לפני ישוע, כפי שנטען? וגם אם כן, מנין לנו שהנוצרים לא שינו את הטקסט כעבור מאות שנים?

במשך 1900 שנה, דבקו ספקנים רבים בתיאוריה הזו, המבוססת על הסיכוי הנמוך עד אפסי לחזות בדיוקנות אירועים עתידיים. אלא שאז קרה משהו שצינן את ההתלהבות מהקונספירציה החשאית הזאת. נתגלו מגילות ים המלח.

התגלית המרעישה מלפני כחמישים שנה סיפקה לחוקרי הביבליה עותקים קדומים יותר של ספרי התנ"ך מכל עותק אחר שהיה בנמצא. בדיקות מקיפות הוכיחו שרבים מהם נוצרו עוד לפני הולדת ישוע, והם זהים כמעט לחלוטין לטקסטים התנ"כיים שכבר היו ברשותנו.

גם אותם חוקרים שהתכחשו לזהותו של ישוע כמשיח נאלצו אם כן להשלים עם העובדה שכתבי-היד הללו של ספרי התנ"ך קדמו לתקופתו, ולהודות שנבואות המשיח לא 'טופלו' כדי להתאימן לזהותו של ישוע.

אם כל הנבואות הללו אכן התגשמו עד לפרטי פרטים בדמותו של ישוע, מן הראוי לתהות מדוע לא ראו את זה גם כל בני ישראל. אך כפי שמעידה הצליבה, לא כולם ראו את זה. יוחנן השליח אף אמר על ישוע, "הוא בא אל שְׁלוֹ וְאֵלָה אֶשֶׁר לוֹ לֹא קִבְּלוּ אוֹתוֹ." (הבשורה על פי יוחנן א' 11) אבל למה?

בהתחשב בהיסטוריה הסוערת של עם ישראל, קשה שלא לקשור בין הגדרתו של המשיח לבין המושג של לוחם חירות פוליטי. אפשר להבין כיצד עשוי היה יהודי בן המאה הראשונה לחשוב לעצמו: איך ייתכן שהמשיח הגיע, כשישראל עדיין נתונה לשליטתו המדכאת של הכיבוש הרומי?

ישוע הגשים אמנם את הנבואות המשיחיות, אך עשה זאת בדרכים שאיש לא צפה מראש. הוא ביקש להוביל מהפכה מוסרית ורוחנית, לא פוליטית, ולהשיג את מטרותיו באמצעות הכנעה והקרבה עצמית, ריפוי והוראה. בני ישראל, לעומת זאת, חיפשו את משה או את יהושע החדשים, מנהיגים שיחזירו עטרה ליושנה ויקימו מחדש את ממלכתם האבודה.

כמובן שרבים מבני תקופתו של ישוע זיהו אותו כמשיח – הכנסייה הנוצרית נבנתה על יסודות יהודיים לחלוטין. אך רוב היהודים בני אותם ימים לא זיהו אותו ככזה, ולא כל כך קשה להבין מדוע.

כדי להיטיב ולהבין את חוסר נכונותם של היהודים בני המאה הראשונה להכיר בישוע כמשיח, כדאי שניזכר בנבואה המשיחית הזו של הנביא ישעיהו, 700 שנה לפני הספירה. הייתכן שהנבואה מתייחסת לישוע?

"כִּלְנוּ כַצֵּאן תַעֲיִנוּ, אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ; וַיהוָה הִפְגִיעַ בּוֹ, אֶת עֵוֹן כְּלָנוּ. נִגַּשׁ וְהוּא נִעְנָה, וְלֹא יִפְתַּח-פִּיו, כִּשֶׁה לְטַבַּח יוֹבֵל, וְכִרְחַל לִפְנֵי גִזְזִיָּה נֶאֱלָמָה; וְלֹא יִפְתַּח, פִּיו. מֵעֶצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לִקַּח, וְאֶת-דֹּרוֹ מִי יְשׁוּחַח: כִּי נִגְזַר מֵאֲרֶץ חַיִּים, מִפֶּשַׁע עַמִּי נִגַּע לְמוֹ. וַיִּתֵּן אֶת-רִשְׁעֵים קִבְּרוֹ, וְאֶת-עֲשִׂיר בְּמִתְיוֹ..."

וַיהוָה חִפֵּץ דָּכָאוֹ, הֶחְלִי— אִם-תִּשְׁמַע אֲשֶׁם נַפְשׁוֹ, יִרְאֶה זֶרַע יִאֲרִיךְ יָמִים; וְחִפֵּץ יְהוָה, בְּיָדוֹ יִצְלַח. מֵעַמֵּל נַפְשׁוֹ, יִרְאֶה יִשְׁבַּע—בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק צְדִיק עֲבָדֶיךָ, לְרַבִּים; וְעוֹנֵתָם, הוּא יִסְבֵּל." (ישעיהו נ"ג ו'-י"א)

כשישוע מוסמר אל הצלב, היו בוודאי שחשבו לעצמם: איך ייתכן שזה המשיח? ובה בעת, אולי היו גם אחרים שתהו: על מי דיבר ישעיהו, אם לא על ישוע?

מתחזה בלתי סביר

אם כן, מה עלינו להסיק מהעובדה שישוע הגשים נבואות כה רבות שנכתבו מאות שנים לפני שנולד? ליאונרדו די קפריו... כלומר, פרנק אבגנייל היה אמנם מתחזה מוצלח, אבל אפילו הוא נתפס עוד לפני שהיה מבוגר דיו כדי להזמין בירה בבר.

וישוע איננו פרנק אבגנייל משודרג, הוא אפילו לא דומה. הוא שייך לקטגוריה אחרת לגמרי. אין אף מתחזה שיכול היה לגבור על הסתברות כמו זו שמציבות נבואות התנ"ך.

ומה זה בעצם אומר? שתי מסקנות עיקריות מתגבשות: ראשית, רק ישות עליונה יכולה הייתה לתזמר אירועים שכאלה. ושנית, זה מעניק נופך של אמינות לשאר טענותיו של ישוע, הראויות לבחינה מדוקדקת.

בחזון על פי יוחנן, טוען ישוע, "אֲנִי הַדֶּרֶךְ וְהָאֵמֶת וְהַחַיִּים." ונראה שיש ראיות חותכות לכך שהוא לא חילק צ'קים ללא כיסוי.

האם ישוע אכן קם לתחייה?

השאלה הגדולה של כל הזמנים היא "מי היה ישוע באמת?" האם היה רק אדם יוצא מן הכלל, או שמא אֵל, כפי שהאמינו פאולוס, יוחנן ושאר חסידיו?

עדי הראייה של אותם ימים אכן דיברו ופעלו כאילו האמינו בכל לבם שישו קם לתחייה לאחר צליבתו. אם הם טעו, הרי שהנצרות כולה מבוססת על שקר. מצד שני, אם הם צדקו, נס שכזה יאמת את כל מה שאמר ישוע על אלוהים, על עצמו ועלינו.

אבל האם עלינו לקבל את תחייתו של ישוע מכוח האמונה בלבד, או שאולי יש לכך ראיות היסטוריות מבוססות? כמה ספקנים החלו לחקור את התיעוד ההיסטורי, בניסיון להפריך את תיאור התחייה. מה הם גילו?

לחצו כאן וקראו עוד על הטענה הדמיונית ביותר שהועלתה אי-פעם – תחייתו של ישוע!

האם סיפר לנו ישוע מה קורה אחרי שאנחנו מתים?

אם הוא אכן חזר מהמתים, הוא בוודאי יודע מה קורה בצד השני. מה סיפר לנו ישוע על משמעות החיים ועל העתיד שלנו? האם יש דרכים רבות שמובילות לאלוהים, או שמא טען שהוא הדרך

היחידה? קראו את התשובות המפתיעות במאמר "למה ישוע?"

לחצו כאן לדיון בשאלה "למה ישוע?" ותגלו מה אמר ישוע על החיים שלאחר המוות.

האם יכול ישוע להביא משמעות לחיים?

המאמר "למה ישוע?" מתייחס לשאלה האם ישוע רלוונטי גם היום. האם יכול ישוע לענות לנו על השאלות הגדולות של החיים: "מי אני?" "למה אני פה?" וגם "לאן אני הולך?" קתדרלות קפואות ותיאורי צליבה הובילו רבים להאמין שהתשובה היא לא, שישוע זנח אותנו כאן להתמודד עם עולם שאיבד שליטה. אבל לישוע היו ממרות רבות על החיים ועל הייעוד שלנו על פני האדמה, וכדאי שנבחן אותן לפני שנתייחס אליו בביטול. המאמר הבא מוקדש למסתורין החשוב מכול: מדוע הלך ישוע על פני האדמה.

לחצו כאן ותגלו גם אתם איך יכול ישוע להביא משמעות לחיים.

הערות סיום

האם ישוע היה המשיח?

1. Terence Hines, *Pseudoscience and the Paranormal* (Buffalo, NY: Prometheus Books, 2003), 193.
2. Josh McDowell, *The New Evidence That Demands a Verdict* (San Bernardino, CA: Here's Life Publishers, 1999), 194.
3. Prediction 3, Quatrain 2, 28.
4. McDowell, *Ibid*.
5. Quoted in McDowell, 12-13.
6. McDowell, 164-193.
7. Peter W. Stoner, *Science Speaks* (Chicago: Moody Press, 1958), 97-110.
8. Stoner, 5.
9. The Hebrew word *netzer*, appearing in Isaiah 11:1, is believed by many to refer to Nazareth, Jesus' hometown.
10. Lee Strobel, *The Case for Faith*.

(Edit)